СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 14. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 19 січня 1933. VOL. XLI. No. 14. Jersey City, N. J., Thursday, January 19, 1933. THREE CENTS.

СЕНАТ ЗАЯВИВСЯ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ФИЛИПИН, ВІДКИДУЮЧИ ВЕТО ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Сенат заявився 66 голосами проти 26 проти вета президента Гувера в справі незалежности Филипин. Супроти того проєкт незалежности Филипин стався законом. Чи Филипини стануть дійсно незалежними, це інша справа. Залежить вона в першу чергу від самих Филипин. Отсей закон увійде в життя, якщо буде ратифікований филипинською леґіслятурою. Потім мусить бути виготовлена конституція на демократичних принципах і предложена до затвердження президентови Злучених Держав. А потім мусить бути переведене референдум. Коли більшість населення прийме конституцію, тоді доперва Филипини стануть незалежними. Все те потреває яких 10 літ. За той час влада над островами буде під контролею Злучених Держав.

Деякі сенатори виступили з гострою критикою вета президента. Вони казали, що ніколи не буде такого часу, що можна буде його назвати відповідним до надання незалежности Филипинам. І завжди положення на Далекім Сході буде таке, що буде можна зволікати з незалежністю Филипин.

Голосуванню в сенаті прислухувалися многі Филипинці, між ними і члени филипинської комісії, яка домагалася незалежности Филипин в імени населення. По голосуванню видали члени комісії заяву, в якій висловилися з високим признанням для сенату, уряду і населення Злучених Держав за те, що згодилися мирним шляхом надати Филипинам незалежність.

ФИЛИПИНЦІ ПРИНЯЛИ РІШЕННЯ СЕНАТУ ДОВОЛІ БАЙДУЖНО.

МАНІЛЯ. — Признання незалежности Филипин з боку сенату не викликало великого одушевлення між филипинськими провідниками й борцями за незалежність островів. А це тому, що американський закон підкопує Филипини економічно.

ГОДІ БУТИ ПРОФЕСІОНАЛЬНИМ ПОЛІТИКОМ І ЧЕСНИМ.

НЮ ЙОРК. — Люї Гов, особистий дорадник нововибраного президента Рузвелта, говорив до студентів журналістики в Колюмбійськім університеті про політику і чесноту. І заявив, що не можна заробити на політиці стільки, щоби вижити й остатися чесною людиною.

Зате той, що є нечесним у журналістиці, не матиме успіху.

Гов радив молодим студентам журналістики посвятитися поправі преси по малих місцевостях, бо та преса не має відваги висказати своєї думки, а залежна цілковито від тих, що оплачують у ній оголошення.

ДЕНТИСТИКА ЗПЕРЕД 3,500 ЛІТ.

БОСТОН. — Єгиптяни і східні народи розумілися на лїченню зубів уже в глибокій старині. Мали ліки на болі зубів і вміли звязувати розхитані зуби. На руїнах Ніниви знайдено табличку зперед 2,500 літ, у якій згадується про лічення зубів короля. Є подібні записки зперед 3,500 літ.

ЗІБРАЛИ $15,026,000 ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — Допомоговий комітет зібрав $26,000 більше від намічених $15,000,000, потрібних на допомогу безробітним. Тепер комітет каже, що ця збірка не вистарчить, бо потреби збільшаються з кождим днем.

БОТЛЕР ВІДПЕКУЄТЬСЯ ТЕХНОКРАТІЇ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Николас Ботлер, президент колюмбійського університету, заявив, що його університет не має нічого спільного з технократією.

З БУДЖЕТОМ НЕДОБРЕ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер взиває конґрес зрівноважити буджет, бо інакше не буде поправи відносин. Президент заявляється знову за введення податку від продажей.

ПРОТИ ПОДАТКУ ВІД ПРОДАЖЕЙ.

НЮ ЙОРК. — Джордж Шеріден, директор „Огайо Рітейл Кавнсил", є проти стейтового податку від продажей. Він каже, що купці не зможуть звалити цього податку на консументів, а в такім випадку побанкротують.

ГОТОВІ ДО НОВОЇ БОРОТЬБИ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Кольомбія вислала десять воєнних кораблів горою ріки Амазонки до Летіції, де надіється звести боротьбу з републикою Перу, а може навіть з Бразилією.

ВИГРАВ У СПРАВІ ПОДАРУНКІВ.

ОЛБАНІ. — Заряд міста Ню Йорку домагався від урядовця Джана Мек Корміка звороту $135,000, які він одержав у ріжних сумах від осіб, котрим він видавав на протязі кількох літ дозволи на подружа. Місто обстоювало те, що урядовець мав брати тільки урядову належитість у сумі $2. Але Мек Кормік подав, що він діставав „весільні подарунки". Суд у першій інстанції був по стороні міста, а в другій поплер вияснення Мек Корміка, а то більшістю 4 голосів проти 3.

ПІДРОБЛЮВАВ СВІДОЦТВА ЗРІЛОСТИ.

Варшавська поліція арештувала колишнього ґімназійного вчителя, І. Колодзейчика, який фабрикував свідоцтва зрілости під фірмою власної ґімназії, яка не істнує. Мав він у себе склад фальшивих блянкетів і печаток.

СПІЛКА ПОЛІЦАЯ З ВЛОМНИКАМИ.

У варшавськім апеляційнім суді відбувається розправа проти поліцая Потеральського, що разом з фаховими злодіями обікрав касу повітового соймику при вул. Длуґій у Варшаві. Справу цю виявив злодій Френаш, який зізнав, що крадіж зорґанізував шурин поліцая Потеральського, Ілінський. Поліцай обіцяв Ілінському, що згодиться на влом, одначе застеріг, що йому можна буде застрілити одного учасника крадежі, щоби міг виказати свою службову дбайливість. Ілінський заанґажував до крадежі Френаша, а Френаш зрадив пляновану крадіж, коли довідався, що саме його поліцай мав застрілити. Окружний суд засудив був Потеральського на 4 роки тюрми. Орґанізатор влому Ілінський згинув підчас іншого влому.

ПЮТЬ МЕНШЕ ПИВА.

Цього року випили у Польщі пива у листопаді менше на 28 проц. як у минулому, себто 80,000 гектолітрів, замісць 107,000. У 1929 р. випили аж 201,000 гектолітрів. Деякі пивоварі обмежили свою продукцію.

КОМУНІСТИ ЧИ ПРОВОКАТОРИ?

Перед двома чи трома тижнями невідомі справці повибивали шиби у школі в селі Пальчі, олицької волости на Луччині. Арештували були кількох українських хлопців, але згодом випустили.

В ночі з 30. XI. на 1. XII. таким самим способом вибив хтось шиби одночасно в чотирох школах: у Хорлупах, олицької волости, й у Верхівці, Романові та Звірові, піддубецької волости. Шиби побито лише у шкільних кімнатах; помешкань учителів не зачеплено.

Одночасно напасники порозкидали відозви, писані рукою (друкованими буквами) приблизно такого змісту: Хай живе КПЗУ! Геть з польським і українським фашизмом і т. д. При кінці вихвалюється події на Поліссі як діло їхнє, себто комуністів.

Розпочалося енерґійне слідство. Цікаво, що погляд селян на биття шкільних шиб і відозву двоїться: наскільки одні вірять, що маємо до діла з виступом комуністів, настільки другі переконані, що вся ця акція є ґрубою провокацією, яка має на меті унеможливити шкільний плебісцит.

„ДРЕНЧЕНЄ ЗВЕЖОНТ".

Два „накази карне" виставив постерунок державної поліції в Рогатині на імя Василя Куніка і Сильвестра Галушки з Лучинець. Обом вимірено кару по 5 зол. за... „дренчене звежонт" при перевозі безрог до Львова. Якщо взяти під увагу, що ті безроги везли селяни, які відносяться до звірят з любовю, а не безсердечні згінники, то ті „накази" наберуть спеціяльного посмаку.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

В неділю, дня 22 січня 1933 р., в годині 6.15 вечером, церковний хор української православної парохії св. Отця Николая в Трой, Н. Й., буде співати коляди, зі стації W.O.K.O., Albany, N. Y. Управитель хору п. Березинський. Історія України, в анґлійській мові в скороченню, уложив о. Лука Качор, буде передана через радіо.

„НАЙБІЛЬШИЙ СЛАВЯНСЬКИЙ МАЛЯР" З РОСІЇ.

Львівська „Ґазета Поранна" помістила в двох останніх числах тепло написану статтю про нашого відомого маляря, Олексу Новаківського, з нагоди шістьдесятьліття його життя. До статті долучений портрет артиста. Але в тій статті Олекса Новаківський називається чомусь Алєксандер Новаковскі і походить з „Росії", або докладніше: з „російської місцевости Ободівка, в ольгопільському повіті, приділеному до тодішньої ґубернії Камянця Подільського". Сьогодня вже не журналіст, але пересічний громадянин знає, що Камянець Подільський то не Росія, а вслід за тим і Ободівка то не „російська", тільки українська місцевість. Але авторови статті видно треба було поплутати справу. Пізнати це з такого речення: „Алєксандра Новакоського, що походить з Росії, вважають сьогодня найбільшим українським малярем, але він мав польську школу. Родовитою Полькою була передчасно померша його жінка". Коли до того додати наголовок „Дивна історія найбільшого славянського маляря" — то баламутство готове. Польська преса завжди так робить: як вже не можна назвати когось Поляком, то треба так писати, щоби читачі не зрозуміли, хто він є.

УКРАЇНЦІ В АЗІЇ.

Українці мають три більші кольонії в Азії: Сибірсько-Козацький Край, Сірий Клин і Зелений Клин.

За останньою статистикою, переведено в СРСР у грудні 1926 р., Сибірсько-Козацький Край має приблизно 1,500,000 Українців, Сірий Клин 150,000, а Зелений Клин 700,000; решта, яких 200 тисяч, є більш або менш розсіяні по широких просторах Сибіру та Туркестану. На Зеленому Клині маємо два міста, що мають українську пропорціональну більшість, себто 12-тисячний Спаськ в окрузі владивостоцькій з 42.2 проц. Українців та 37 проц. Москалів і 15-тисячний Іман в хабаровській окрузі з 42.2 проц. Українців та 37.6 проц. Москалів. Добра половина цих Москалів є українського походження.

Маємо два міста з великою українською меншиною: Актюбинськ з 21 тисяч населення і 25 проц. Українців (54 проц. Москалів), та Славгород з 18 тисяч населення і 23 проц. Українців (60 проц. Москалів).

ТЕМНА ХРОНІКА.

У варшавськім поїзді між Красніком і Люблином якийсь злодій обікрав відому львівську артистку В. Семашкову, забравши їй футро і валізу, вартости 5,000 зол. — У Варшаві відкрили великі податкові махінації колишнього емеритованого урядовця міністерства скарбу, Льоґіна.

МОСКВОФІЛИ І ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСЦИТ.

У львівськім „Русскім Голосі" появилися вже дві статті з зазивом до „русских", щоби взяли участь у шкільному плебісциті. В обох тих статтях нема і згадки про акцію „Рідної Школи", своюж акцію, спільну з українською, львівські москвофільські менери стараються „виправдати" тим, що, мовляв, „офіціяльно справа йде не про українську школу, лише про русску, а саме про галицько-русску". Кожний русский-Галичанин — читаємо в першій статті — мусить взяти участь у шкільному плебісциті і домагатися русской (по польськи: рускей) народньої школи, ніколи при цьому не вживаючи псевдоніму „український", хочби його нам і навязували". А в другій статті сказано таке: „При виповнюванні декляраций треба вживати тільки назви „руский", бо вживання терміну „український" було би однозначне з домаганням не школи „в роднім малоруськім язиці", а тільки в українській „мові".

САМОГУБСТВО СИНКА ПРИЧИНОЮ САМОГУБСТВА ЙОГО БАТЬКІВ.

У Відні трапилася така жахлива подія: 12-літній Альфред Штаріян дістав недостаточну ноту з релігії. Хоч батьки не робили йому з того приводу ніяких закидів, малий школяр взяв собі це так до серця, що отруївся світляним ґазом у хаті, як батьків не було вдома. Самогубство дорогої та одинокої дитини так пригноблююче подіялало на батьків, що вони з розпуки чергової ночі теж отруїлися світляним ґазом.

ЖЕРТВА СЕКСУАЛЬНОГО ШАЛУ.

Варшавська преса повідомляє про злочин, якого жертвою впала 17-літня Ірина Кудлінська, що мешкала у своєї сестри. Від якогось часу приходив до неї студент Генрик Оконай. Коли власниця помешкання повернулась вечером до дому, побачила жахливий образ! На ліжку лежала непритомна її сестра, біля неї також непритомний Оконай. Обоє були поваляні кровю. Лікар ствердив у Кудлінської 7 ран, завданих їй у голову молотком, і перевіз її в безнадійному стані до шпиталя. Злочинця арештовано. На комісаріяті він зізнав, що в сексуальному шалі завдав Кудлінській удари молотком, після чого сам попав у памороки.

КАРИГІДНА РЕВНІСТЬ ЯНІНИ КУРИ.

До народньої школи в селі Кнівець (пов. Жидачів), яка має всього кількох латинників, призначено нову тимчасову учительку, Яніну Куру. Для цеї вчительки головним педаґоґічним засобом є бук. Спеціяльно дразнить паню Куру це, що українські діти, які вдома говорять виключно по українськи, не вміють як слід „виражаць сен по польську". В своїм шовіністичним піднесенню бе їх за це буком, тягне за вуха, або каже клячати цілу годину з догори піднесеними руками.

Цим нелюдським поступованням п. Кури є огірчені і діти і їхні родичі. Ці останні звертаються до шкільних властей, щоби звільнили їхні діти від цеї виховниці.

ЯПОНСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ ЗАГРОЖУЄ КИТАЄВИ ВІЙНОЮ

КАЖЕ, ЩО БАГАТО КИТАЙЦІВ ХОЧУТЬ САМОСТІЙНОСТИ МАНДЖУРІЇ В ЗЛУЦІ З ПІВНІЧНИМ КИТАЄМ.

ТЯНДЗІН (Китай). — Японський ґенерал Накамура, який командує японськими військами в тяндзінському районі, заявив кореспондентам ґазет, що коли Китай далі буде збирати свої війська на кордоні провінції Джегол і не припинить посилання своїх нереґулярних військ для боротьби проти Японців у Манджурії, то він пічне наступ проти північного Китаю. Він сподівається захопити тоді північний Китай зі старою столицею Пекіном.

До того ґенерал додав, що багато Китайців стоять за утворення окремої держави з Манджурії та з північного Китаю. Звичайно, це може статися лише за дальшою японською допомогою.

ЯПОНІЯ НЕ ДАЄ ВІДПОВІДИ ЛІЗІ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Японія не дала в призначений час відповіди Лізі Націй, яка домагалася від Японії представлення умов, на яких Японія може погодитися з Китаєм і припинити свою воєнну акцію в Манджурії. Японія натомісць просить відрочити засідання комітету девятнацятьох далі.

Разом з тим Японія заявила рішучий протест проти спроб Ліґи Націй притягнути до обговорення японсько-китайського конфлікту радянську Росію та Америку. Обидві ці держави не є членами Ліґи Націй і безпосередньо занадто заінтересовані в справах Далекого Сходу. Тому їх рішення й виступи будуть односторонні.

ЯПОНІЯ ІҐНОРУЄ ЗАЯВУ РУЗВЕЛТА.

ТОКІО (Японія). — Заява нововибраного президента Злучених Держав, Рузвелта, про те, що Злучені Держави й при нім будуть далі підтримувати політику адміністрації Гувера в далеко-східніх справах, стрінула гостру критику зі сторони японської преси та політиків. Всі однодушно заявляють, що це не змінить напряму японської політики на Далекому Сході взагалі та в Манджурії зокрема.

Що торкається того, що Злучені Держави не визнають незалежньої Манджурії, бо її відірвано від Китаю зброєю, то Японці кажуть, що це діло Злучених Держав, а вони нікого не спонукують визнавати незалежність Манджурії.

МОСКВА КЕРУЄ КОМУНІСТИЧНИМ РУХОМ У ЯПОНІЇ.

ТОКІО (Японія). — За минулий рік було арештовано в Японії 7,000 комуністичних аґітаторів та взагалі активних комуністичних діячів. Поліція каже, що комуністичним рухом у Японії керує Москва. З цього японський уряд має поробити відповідні висновки.

НІМЦІ СКАРЖАТЬСЯ НА БЕЛЬҐІЙСЬКІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Тут мали відкрити виставу бельґійського мистецтва, але Німці, які по війні опинилися в межах Бельґії через приєднання до неї невеличкої частини колишньої німецької території, заявили рішучий протест проти бельґійської вистави в Німеччині.

Вони подали дані про переслідування бельґійським урядом Німців та про виселення багатьох німецьких родин у глибину Бельґії. Німецький міністер справ закордонних, який мав відкрити виставу, тепер відмовився це зробити.

УРАТОВАНО ДВІ АНҐЛІЙСЬКІ ЛЕТУНКИ.

НЕЙРОБІ (Африка). — Дві анґлійські летунки, які старалися перелетіти літаком через цілу Африку, розбилися в джунґлях. В одної з них зломана нога, а друга потовчена. Вони через одного з дикунів переслали записку, написану губним червонилом, у якій повідомили про своє положення владу в місті Нейробі, що лежить 50 миль від місця катастрофи.

Спеціяльно післаний летун уратував обі летунки, коли вони вже майже помирали без води та їдження.

В АНҐЛІЇ ЕПІДЕМІЯ ІНФЛЮЕНЦИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Інфлюенца в Анґлії набрала надзвичайно великих розмірів. Сотки тисяч захорілих людей не можуть стати до праці. Деякі торговельні підприємства майже припинили свою діяльність. Навіть почти не можуть доставляти на час, бо багато почтових службовців, а особливо листоношів, захворіли на інфлюенцу.

ПАПА ЗАЯВИВ СВІЙ ПРОТЕСТ ЦАРЕВИ БОРИСОВИ.

РИМ (Італія). — Ґазета „Осерваторе Романо" подає, що папа римський заявив рішучий протест проти того, що болгарський цар Борис охрестив свою дитину по православному обряду. Але якихсь дальших кроків Ватикан не буде робити, хіба може папа свій протест зложить публично у відповіднім часі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНА ПЕРЕД ГОЛОДОВОЮ СМЕРТЮ

За царату Москва вправді використовувала Україну й економічно, але всежтаки Україну вважали і тоді шпихліром Европи. І нарід на Україні назагал не голодував. Царат клав більшу вагу на те, щоби позбавити український нарід духової поживи, знищити останки української культури й української національної свідомости.

Большевицька Москва пішла іншим шляхом. Вона погодилася навіть зі словом „Україна" і з українською мовою, як „урядовою" мовою України. Але зате знищила Україну до тла під оглядом економічним. А до чого довела московська економічна політика на Україні й комуністичні досліди, найкраще пізнати по наголовку цеї обширної кореспонденції, яку поміщено в „Ню Йорк Гералд Трібюн" з минулої неділі, а також в інших американських газетах, а яка походить прямо з Харкова, з теперішньої столиці України, і має заголовок: „Ukraine faces starvation".

Цей обширний допис, що перейшов большевицьку цензуру, виказує, що большевицька колєктивізація довела українського хлібороба до цілковитої руїни і він стоїть тепер перед голодовою смертю. Сьогодня, пише кореспондент, сколєктивізований селянин каже, що як Москва не пришле хліба, то прийдеться з голоду вмирати. І це передає американському кореспондентови льояльний комуністичний партієць. А на колєктивних фармах біля Полтави селяни заявили йому отверто, що будуть уже стріляти до тих, хто прийшов би до них за збіжем.

Україна переживає страшну крізу. Хоч як зле було жити під большевиками давнішими роками, а всетаки оті минулі роки нужди є для селян раєм у порівнанню з тим, що є тепер, — по розреклямованих совітськими диктаторами великих успіхах пятилітки.

На державній фармі недалеко Харкова селяни заявили, що не достає хліба, а про мясо, цукор, чай, то й не думають. На фармі управляють городовину, й виходило би з природи річи, що хоч тої городовини селяни повинні би мати подостатком. Та заряд фарми не видає і тої городовини, що треба селянам на життя.

Большевицька господарка, як виходить з опису американського кореспондента, на Україні цілковито збанкротувала. Україна голодує. Для чужинця цікаве тепер те, що буде на Україні з весною. Він каже, що большевики будуть змушені перевести зміни. Може й так. Та які би ті зміни не були, вони справи не вирішать, а хіба тільки відтягнуть дійсне вирішення, себто відірвання України від Москви.

ЩО ТАКЕ ТЕХНОКРАТІЯ.

В останніх кількох місяцях майже всі поважніші часописи в Злучених Державах заговорили про „технократію" (technocracy). Українська преса ще мало згадувала про цю новість. Тому позволю собі вкоротці про це написати.

Підчас світової війни індустріяльна продукція Америки була приспішена в кождім напрямі до такої висоти, якої ще досі не знала історія розвою промислу. Завданням цього приспішення було заощадити людей до військової служби.

Вже тоді декотрі інжинири бачили, що їх величаві машини приладжені до масової продукції з мінімальним людським елєментом, можуть мати неожаданий, а навіть катастрофальний наслідок на нашу соціяльну структуру. І тоді власне мала горстка людей оснувала товариство під назвою „Technocracy". Це товариство поставило собі за ціль робити на широкі розміри найдокладніші досліди й аналізи нашого розвою та зросту на полі промислу і рільництва, та їх можности шукати зарадчих середників, як цього буде треба.

Досліди велися під директивою Говарда Ската — шефа інжинірів „Мосл Шолс" проєкту. До цеї початкуючої групи дослідників належали теж такі визначні уми як покійний Чарлс Штайнмец — винахідник на полі електротехніки, покійний Торстайн Веблєн — славний економіст, і д-р Ричард Толмен — професор Каліфорнійського Технольоґічного Інституту. Під цю пору досліди тедуться далі в Колюмбійськім університеті. Всі їх дотепер оголошені результати їхніх дослідів та деякі заключення — названо технократією.

В своїх звітах технократи твердять, що на основі дотеперішніх спостережень вони прийшли до переконання, що **якраз тепер скінчилась епоха, в котрій причини економічної депресії були політичні, а настає епоха, в котрій фундаментальні причини депресії є чисто технольоґічні.** Вони доказують, що наш теперішній економічний устрій не є всилі зарадити технольоґічній депресії з тої причини, що принцип теперішнього устрою полягає на тім, **що чим більше людей працює, тим більше і скорше побільшається загальне багацтво.** На перший погляд цей принцип виглядає цілком льоґічно, одначе коли ми возьмемо під увагу факт, що в теперішнім часі — в деяких галузях промислу — мірило праці людського зусилля в порівнанню з масовою продукцією зближається до зера, тоді зрозуміємо, як смішною є давня (двацять літ тому) економічна теорія.

Картина модерного сталевого заведення в повній операції (ролінґ милс), — де виробляються сталеві продукти, як сохи і сволки, та де колись працювали сотки, а навіть тисячі людей — нині не покаже ані одної людини на долівці. Багато величавих варстатів — в потребі — можуть продукувати без берестанку, маючи лише кількох людей при ліварах і контролі. У відливарнях сирого заліза (пиґ айорн) нині один робітник випродукує стільки сирівця, що тому сорок літ впродуковували 650 людей. Нині 100 робітників, працюючи постійно в модерно-влаштованій цегольні, можуть виробити досить цегли на потреби цілих Злучених Держав. В автомобілевім заведенню в Мілвокі — 208 людей виробляють денно 10,000 автомобілевих структур (чейсіс фреймс) — та 34 милі рур. Лиш один оператор, кермуючий журавлями (кренами) виладовує ввесь сирівець, потрібний згаданій фабриці. При виробах електричних лямпок — нинішня праця одного робітника рівнається праці 9,000 робітників з 1914 р. І цей страшний зріст продукциї — котрий рівночасно позбавив міліони людей праці, наступив на протязі останніх двацятьох літ. Ми перейшли застрашаючо скорим темпом через епоху ручно-оперованих машин, до епохи технольоґічного механізму. Давніше машина служила лише як знаряд, котрий помагав робітникови в його праці; нині — технольоґічний апарат цілковито обходиться без людини — сам сповняє всі продуктивні функції. Давніше людство радувалося, коли влаштувало машину, котра улекшувала людські зусилля, щадила людський піт, а нині — колиб навіть усі фабрики йшли повним живчиком — як у 1928 р., то і так не буде заняття навіть для половини 14,000,000 безробітних нашої держави. Додавши до цього факт, що ще тепер велика частина наших фабрик має старі уряджения, котрі не можуть конкурувати з модерними машинами й котрі вкоротці будуть заступлені найновішими прирядами, ми доперва зрозуміємо тяжке положення людей, котрі жиють з праці рук — але ту працю відобрала від них машина.

Також треба взяти під уваґу становище жінок у теперішній економічній системі. Давно колись — жінка сиділа при домашнім огнищі. Опісля — коли індустрія більше розвинулась — молоді дівчата почали працювати в типових заняттях, як: учителювання, стеноґрафія, продажа в склепах, домашня обслуга та в деяких фабриках. Праця їх була лише часова, значиться — коли дівчина вийшла замуж, вона — з малими винятками— до фабрики більше не йшла. Та коли прийшла світова війна і мужчина зістав покликаний на фронт, жінка мусіла заняти його місце. Вона випробувала свої сили, виспеціялізувалась у всяких галузях промислу, та до нині держить заняту позицію; що найгірше — що жінка звичайно працює за нижчу платню від мужчини, збільшаючи кадри безробітних. Якраз тепер стоїть перед нами марево надлюдського зусилля цілого народу, щоби впрягти людей до праці, щоби дати їм заробіток на хліб щоденний тоді — коли на ділі всю продукцію виконують дешевше, точніше й успішніше великанські технольоґічні машини.

В теперішніх часах багато передових людей накликують, щоб вернутись до нормальних часів, (бек ту нормелсі) та дати безробітним заняття. Багато великих промисловців пропонують створити нові поля індустрії, які всякнули би безробітних. Так як поява автомобіля, розповсюднення радія, машини до праня — створили нові фарбики і дали людям працю, так думали, що створенням нової індустрії видвигнуть край з депресії. Одначе показується, що власне такі нові індустрії можуть причинитись до ще більшого безробіття. За примір служить пропонований проєкт фабрично роблених помешкань. Через фабрично роблені помешкання думали створити новий ринок збуту, дати заняття робітникам, викорінити теперішні брудні заулки, та змодернізувати сільське життя. Деякі корпорації (Ди Амерікен Ролінґ Мілс, Дженерал Гавзінґ Інк.) почали будувати в цілости фабрично роблені доми, думаючи, що коли люди зачнуть купувати ті доми на сплати, створиться новий ринок і такий чинник може стати пружиною до двигнення краю з депресії. Підприємці пропонованого проєкту не взяли лише цього під уваґу, що двіста робітників у згаданій фабриці — маючи до розпорядимости найновіші технольоґічні механізми — можуть випродукувати в однім дні **50 миль в цілости уряджених кімнат,** в розмірі 8x12 стіп. Таке підприємство не тільки що незапобіглоб теперішньому безробіттю, але відобралоб працю мулярам, столярам, цементарям, малярам і іншим робітникам при будові домів; попросту вбило би цілковито теперішній будівляний промисл.

Крім технольоґічного чинника також треба взяти під уваґу монетарне обдовження. Загальний довг цього краю в морґеджах, банкових позичках та всяких інших бондах і амортизованих інвестиціях виносить $218,000,000,000. Дохід з індустріяльних інвестицій стало реінвестується в ті самі, або подібні підприємства з пересвідченням, що довг може, разом з продукцією, збільшатися в нескінченість. Одначе збут на продукцію є ограничений життєвими потребами людей, консеквентно— наші довги збільшились без жадних виглядів на будуче. В практиці було випускати бонди на фабричні уряджения (еквіпмент бондс), але ті уряджения були за кілька років не доужитку через нові винаходи й уліпшення. Тому ще нині платиться за бонди, видані на знаряди давно вже безвартні і заступлені модерними. Деякі бонди наших залізниць дозрівають аж за кількадесять літ, а рівночасно 90% наших льокомотив уже нині є майже без вартости, через найновіші уліпшення. За добрих часів — це є підчас просперіті — ми почали експанзію в нескінченість, тому тепер платимо половину нашого загально-народнього доходу на проценти від довгів. Розуміється, що з фінансового погляду така каруселя не може вічно крутитися — здається, що саме тепер взялися ми її спиняти. Як довго тревала індустріяльна експанзія, цілій системі не було що закидати. Та здається, що якраз тепер ми ввійшли в період, де технольоґія здогонила експанзію та зчинилося замішання і депресія, з котрої тяжко і майже неможливо вийти.

Ось до таких заключень прийшли технократи у своїх дослідах, а найважніше це, що вони також дають розвязку, після котрої — по їх думці можливо вийти з тяжкого економічного положення.

В першій мірі — вони пропонують, щоби держава взяла контролю над продукцією; дальше, щоби закрити такі підприємства, в котрих продукція перевищає запотребовання. Іншими словами: зрівноважити доставу з потребами (ту беленс соплай енд демендз), відкинути всяку конкуренцію між поодинокими підприємствами, та дати всім людям працю, але лише по кільканацять годин тижнево, з такою заплатою, з якої можна вигідно вижити. Технократи кажуть, що на основі дослідів над приміненням сучасних технольоґічних механізмів **доросле населення цього краю буде працювати лише 16 годин на тиждень і заосмотрить увесь нарід всіми матеріяльними добрами, яких нарід потребує до життя.** Тому, що нові винаходи, нові фабричні уліпшення постійно збільшаються, теперішня економічна система довго не може істнувати і тому вкоротці зайде потреба цілковитого перетворення теперішнього мірила вартости.

Як тільки появилися писання технократів на сторінках часописів, вони стягнули на себе всяку критику. Одна частина критиків — попросту назвала таку ідею утопією — неможливістю, друга частина прирівнала їх до соціялістів,— кажучи, що це новий рід соціялізму. (Ми знаємо, що тепер соціялізм має всякі відтінки, як: утопійний, державний, парляментарний, синдикальний та комуністичний). Також є багато людей, котрих не можна посуджувати про якийнебудь звязок з радикалізмом — а котрі признають, що коли ми не хочемо, щоби машина знищила сучасну цивілізацію, то мусимо її наховстати та віддати під державну — а в потребі — і під міждержавну контролю.

Отсю статтю написав я на підставі 12 статтей, поміщених у „Питсбург Прес" в грудні 1932 р., а також того, що, було в журналі „Ню Автлук", з листопада 1932 р.

Особистого погляду не подаю, бо я хотів тільки запізнати наших читачів із цією новою течією.

Інж. Вол. Малєвич.

ЙОРДАН В ЧЕЧЕЛЬНИКУ 1920 РОКУ

(Причинки до історії Х. Гарматнього Полку У. Г. А.)

Перший день Різдва 1919 р. Х. Гарматний Полк Української Галицької Армії провів у селі Войтківці, біля Тульчина. В заступстві команданта полку от. Кирила Карася, котрий саме захорів на тиф, я виїхав до команди Першого Корпуса У. Г. А., який мав вже бути в той час у Тульчині. Там я мав домагатися хоч кількадневного відпочинку для полку, представити стан хорих, та, наскільки можливо, дізнатися, яке є наше положення, куди ідемо, щоби розяснити справу гармашам, котрі підозрівають старшин в укриванню якихсь таємниць.

Ранком 25. грудня ст. ст. ми вибралися терхом до Тульчина. Зі мною їхав вістовий Кравець. Цікава це була людина. Австрійський кавалерист, гарного росту, мав найкращі коні в першім корпусі. В часі моєї недуги на тиф він був моїм санітарем і набрався недуги від мене. В часі наших боїв під Миклашевом він ночами пересиджував в піхотних окопах, бо — як казав пізніше — боявся, що піхота відступить нечи... і ворог міг би забрати його коні. В часі найбільших боїв, чи то на Чортківській скалі, Камяній горі, під Олієвом, Тернополем чи на Великій Україні, коли я пересиджував на обсерваційнім пункті, він все, — мимо найбільшого обстрілу — приносив їжу для всеї командної обслуги. В часі відступу, коли наша батерія прикривала відворот, він кроком не відступав від останньої пушки, сповняючи службу кінного розвідчика. Я відносився до нього як до брата, а не як до вістового. Мимо цього я не тямлю одного випадку, щоби він не поздоровив старшини, або чимнебудь провинився супроти військової карности. Був це вояк з крови і кости.

Часи тоді були досить непевні і тому ми виїхали в повнім узброєнню, взявши в додатку малі кавалерійські кріси („штуци") та по 80 набоїв.

По дорозі я роздумував, як команда корпуса прийме мій звіт, а зокрема як прийме мене командант корпуса, полковник Шаманек. Останній раз стрічався я з ним з початком грудня 1919, коли Перший Корпус мав наступати на Бердичів. До цього завдання були призначені шеста, девята та десята бриґада піхоти а по одній батерії з кождого гарматнього полку. З десятого полку була друга батерія. Перед наступом полковник Шаманек скликав воєнну нараду, в якій взяли участь командант шестої бригади, сотник Головінський, командант десятої бригади, сот. Кондравський, команант девятої бригади та представники гарматчиків. Я заступав десятий Гарматний Полк. На тих нарадах полк. Шаманек вказав на приказ заняття Бердичева та питався кождого зокрема, який дух у частинах.

Ще до нарад я мав змогу говорити з командантами бриґад і всі вони висказували думку про безцільність наступу. Всі представляли прямо катастрофальне положення частин, брак обуви, білля, а навіть примітивних санітарних засобів. Коли однак полк. Шаманек став питати їх офіціяльно, всі вони заявили, що їх частини готові до бою, а — здається мені, командант девятої бриґади (не памятаю його імени) аж переборщив, заявляючи, що його бриґада аж „горить" до бою.

Від десятого Гарматного полку я зложив заяву, що ми вважаємо потрібним за всяку ціну берегти людський матеріял і не допускати до непотрібних жертв. Коли отже Перший Корпус не мусить наступати на Бердичів, але робить це добровільно, я є проти наступу, бо нема вигляду на його успіх. Відступ чи розбиття здеморалізує армію до краю. Коли однак прийде приказ до наступу, моя батерія сповнить вложене на неї боєве завдання.

На це полк. Шаманек звернувся до мене і сказав у німецькій мові: „Іх махе зі авфмерксам, дас зі зінд айн оффіцір" (звертаю вашу увагу, що ви є старшиною). На це я відповів йому теж у німецькій мові: „Гер Оберст, іх данке інен ґеґорзамств фір еріннерунґ. Іх ерлявбе мір авх цу заґен, дас іх айн украінішер оффіцір бін унд альс зольхер гabe іх ді пфліхт фір майне батері ніхт нур альс командант, абер авх альс Украінер цу зорґен. (Пане полковнику, дякую слухняно за вашу заввагу. Однак я дозволю собі сказати, що я є українським старшиною і моїм обовязком є дбати про батерію не тільки як її командант, але як Українець).

Полк. Шаманек зрозумів мій натяк, почервонів і негайно закрив збори. Ми перейшли до начальника штабу (мабуть його імя от. Ціріх) по оперативні прикази до наступу... Як ми предвиджували, наступ на Бердичів не вдався, а ця бриґада, яка по словам її команданта аж „горіла", до наступу зовсім не пішла. Друга батерія десятого полку, якої іменем я складав заяву полк. Шаманекови, сама, без піхоти, в страшнім снігу і морозі, прикривала по геройськи відворот і очевидно в цей день збільшила число своїх хорих і ранених. Після цього я стрічав команду корпуса в Винниці, саме в часі „налету" отамана Шепеля, а тепер я мав відвілати її як командант десятого полку.

В Тульчині корпус примістився в гарнім будинку (мабуть школа) і там були вже всі його відділи.

Полк. Шаманек приняв мене дуже ввічливо та доручив скласти звіт полку начальникови штабу. З ним ми засіли до довшої балачки. Коли я скінчив звіт про хорих, ранених, некуті коні, розбиті вози, брак уніформів, білля, мила, а навіть мази до возів і гармат, він сказав мені, що Х. гарм. полк у теперішню пору це найкраща боєва частина У. Г. А. В тій хвилі надійшло донесення, що кіннова Х. бриґади, яка прикривала відворот, перейшла до большевиків. Це очевидно збентежило всіх, однак вістка оказалась, відтак неправдивою.

Відносно наших будучих плянів він заявив, що нашим бажанням є відорвати Армію від ворога скорим походом на південь у район Балти, там відпочати, переорґанізуватися, перевести набір новобранців та доповнити наші частини поворотцями з Італії. Уряд диктатора перейде в Одесу. Денікінці майже розбиті і до наших справ зовсім не мішаються. Тому наш полк мусить негайно рушити вперед і на Йордан бути вже Чечельнику.

Була це думка, яку леліяла Галицька Армія сейчас по заключенню перемиря з Денікіном. Наші обчислення були такі:

Стан Галицької Армії можна піднести до боєвиго стану 60,000. Полонені з Італії, яких начислювано на 100,000. Частини Дієвої Армії (Петлюри), які можна було втягнути в склад Гал. Армії, 20,000. Разом 180,000 правильної здисциплінованої Армії.

Ця Армія, розположена на правобережній Україні з прихильним населенням, могла перевести правильний набір рекрута не меньше як 200,000, що далоб нову, зреорґанізовану, модерно вишколену українську Армію в силі 380,000 до 400,000 вояків, яка в тих часах вповні вистарчалаб на обезпечення границь держави.

До виконання цього пляну потрібно було 3—4 місяці відпочинку та прямо надлюдської праці всього старшинського корпуса, а зокрема начальної Команди.

Ми не сподівалися ніяких перепон зі сторони Денікінців, бо вони знали нашу силу і це була причина їх великої поміркованости. Сам факт що уряди з Камянця розлетілися, Армія приняла байдуже. До певної міри вважали це додатнім, бо Армія мала тепер розвязані руки, і могла приступити до дійсної орґанізаційної праці та класти основи державного будівництва без інтриґ, демаґоґії і глупоти цілої армії безглуздих отаманів.

Як дивилась Армія на уряди в Камянці, може посвідчити такий епізод:

Після відвороту з Києва десята бриґада і Х. Гарматній Полк мали змінити дня 20. вересня 1919 р. 7 бриґаду підполковника Бізанца, яка занимала боєві позиції біля шосе Бердичів—Житомір, коло села Дворець. Зогляду на терен, ми мусіли ждати до ночі і тимчасово розтаборитися в полі, в долині. До нас приїхав підп. Бізанц та почав розказувати про враження з поїздки до Камянця. Він предвиджував повну загибіль Армії, якщо не прийде до зміни. Великим ділом булоб, **колиб котра бриґада поїхала в Камянець, порозганяла всю зволоч та встановила військову диктатуру...**

Своїх виводів не докінчив, бо прийшло донесення про

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПІД РОЗВАГУ ВІДДІЛАМ У. Н. СОЮЗА ЗПРИВОДУ НАЙБЛИЖЧОЇ КОНВЕНЦІЇ.

Конвенція У. Н. Союза являються найвищим органом нашої організації. Там ухвалюються закони і те все, від чого залежать вдержання і зріст нашої організації, або її занепад.

Не закриваймо очей, а поглянимо на наші Конвенції ясно й розумно. Бо тільки тоді прийдемо до заключення, що наші Конвенції не дають організації того, чого від них можна би сподіватися. А не дають між іншим і тому, що висилаємо на Конвенції невідповідних делеґатів, котрі на Союзових справах не розуміються, не знають історії нашої організації, ні тих справ, які звалено на нашу організацію і її членів.

Тепер переживає У. Н. Союз важкі часи. В найблизчих роках треба поставити організацію на вищий щебель, треба її переорганізувати і притягнути до неї молодь. Дотого Конвенція мусить тепер бути такою, перед якою мало би поважання тут роджене наше покоління, яке добре розуміє, чим є і повинна бути Конвенція.

Старайммося отже слати на Конвенцію таких делеґатів, що є обізнані в першу чергу з асекураційними справами, бо там буде про це говоритися. Вибираймо людей розважних і холоднокровних, котрі вміють спокійно слухати і спокійно відповідати коротко й річево, відважно й ясно.

Бо пустомельні крикуни є тільки закалою на Конвенції. Вони тільки припиняють своїми пустими, демагогічними промовами хід поважних нарад. І не треба на Конвенції таких, що на мітінги приходять на те, щоби там у кріслі передріматися.

По деяких відділах завелося таке, що за кождим разом вибирають іншого члена делеґатом, а вже борони Боже, щоби делеґатом був відділовий урядник. Це нібе має бути по „демократичному", щоби нікому не було „кривди", та щоби всі були „рівні". Та з такою „рівністю" і „демократією" організація далеко не зайшла би, бо її треба мати при рішенню про організаційні справи таких делеґатів, котрі на тих справах визнаються. Хочемо мати розумну Конвенцію, вибираймо відповідних делеґатів, бо тільки ті ухвалять таке, що буде корисним для У. Н. Союза і його членів, а далі й для цілої нашої іміґрації й усього нашого народа.

Б. Яворський.

ЦЕРКВА И МИ.

Під тим заголовком був поміщений допис п. Ляховича, де в досить науковий спосіб автор виложив читачам, що церква має бути в згоді з нацією. Це щось доброго, та, на жаль, якось нефортунно помішав „релігію" й „віру" в одно і з того цілком природно не годен був витягнути висліду, якого собі бажав.

Помилка в тім, що невластиво зедфініовано ознаки „релігії" і „нації". Зачнім від „нації". Народність, себто якийсь народ, як уже сама назва за себе говорить, це щось обмежене, досить окремішне у всесвіті. Це якесь племя, разом розроджене до більших, чи менших розмірів, Всі близько укупі разом зросли, всі з собою часто стикалися, одною „гваровою" до себе промовляли, між собою порозумівалися, на тім самім куску землі росли, тих самих плодів землі уживали, тою самою атмосферою віддихали, тим самим кліматом природи користувалися, так і в одно зіллялися, разом, полюбилися наче одна велика дорина, один народ, „нація". І не дивниця, що вони всі люблятьcя, один за другим обстає, один до другого чується близьким, наче брат до брата, сестра до сестри. Це один народ, а любов до того народа, до тої части землі, на котрій він жиє, зветься „вітчина", або з латинська „патрія", отже всі вони, діти тої самої „вітчини", звуться „патріотами", що з часом перейшло в трохи відмінне значіння, себто лише той зветься „патріотом", хто любить свою вітчину. Бо з часом діти тої самої вітчини повиродкувалися, почали нелюбити свою вітчину, а навіть стали ворогувати супроти неї, тому вони не є більше „патріотами", хоча з того самого народа походять, і з тої самої землі.

Інакше мається річ з „релігією". Вона не може бути народна, себто власністю лиш одного, якогось там народа. Вона, коли є правдивою релігією, мусить бути лиш загальною, всесвітньою, так як і Бог є сотворителем і вседержителем всесвіта і всі народи є „звязані" з Ним у своїм походженню, або інакше мають „релігію" до свого Бога, бо латинське слово „реліґо" — значить: вязати. Так отже релігія вяже всіх людей однаково з тим самим всесвітнім Богом. Тому тасама релігія є для всіх народів наскільки вони всі є сотворіннями того самого Бога. Тому нема ніякої спеціяльної релігії якогось народа, бо вже тим самим та релігія була би якась „спеціяльна" і, відріжняючися від релігій інших народів, не була би правдивою релігією, лиш якимсь сектантським „забобоном".

Тому не треба лучити релігії з народністю, а треба полишати її на боці, для кождого чоловіка до вподоби. Хай релігія не буде якимсь чинником у справах народа, бо інакше буде „релігійна боротьба", а вона все є дуже заїла і погубна, як уже знаємо з історії. Дуже мудро зорієнтувались Американці, коли релігію полишили на боці й не беруть її в рахубу у своїй політиці.

Як „народність" є обмежена границями і відріжняється від інших мовою, літературою і т. п., так „релігія" є „інтернаціональна", міжнародня, радше „понаднародня". Так треба глядіти на релігію, а тоді не будемо блудити в поняттях. І не буде ніколи ніякої ворожнечі, шовінізму до свого „однопллеменника" задля його вірування в його Бога після його вподоби й особистої уяви.

Священик.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов Зоря, від. 69, У. Н. Союза, на річнім мітінгу 1-го січня вибрано новий уряд як слідує: Н. Ковбасник, предс., Й. Забавчук, заст.; Гр. Кук, кас., Ст. Слива, заст.; Е. Парницький, фін секр., І. Приймак, заст.; М. Ликтей, рек. секр., І. Єдинак, заст.; Е. Бобецький і Н. Сулима опікуни хорих.; Н. Василишин і Ст. Назаревич, тростіси.; Й. Мартинів і І. Єдинак, контрольори.; Ілія Вікарик, отаман.; Ст. Шевчук і Й. Дяків, прапорчики.; Ст. Шевчук і М. Левко, господарі галі. Мітінги Тов Зорі відбуваються, що друга субота по першім. — Е. Парницький, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира від. 130, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що на річних зборах, ново вибраний уряд на 1933 рік щст як слідує: Іван Солтис, пред., Петро Лещук, заст.; Николай Марків, фін. секр., Петро Слободян, заст.; Павло Боднар, рек. секр., Павло Стахів заст.; Николай Підгайний, кас., Стифан Турчин, заст.; Дмитро Шолай і Василь Дроботій, контрольори.; Николай Козуляк і Михаїл Кузь, надзирателі хорих.; Михаїл Гаврилович і Йосиф Молярчук, тростіси.; Андрій Паславський і Григорій Попик, прапорчики. Збори будуть відбуватися кождого місяця в трету суботу по першім. Слідуючі місячні збори відбудуться в суботу дня 21-го січня точно огодині 8-мій вечером в гали Укр. Нар. Дому. 217 Іст 6. вул. Обовязково кождий член має явитися на сих зборах бо є важні справи до вирішення. Взиваеться довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі не буде, мі зміняти старої грамоти на нову, пригадується інтересованим членам, щоби привели з собою нових членів до Тов., і до У. Н. Союза. — Павло Боднар, секр., 221 Іст 6 вулиця у Ню Йорку.

ШІКАГО, ІЛЛ. Братство св. Василія Великого від. 214, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в суботу дня 21-го січня 1933 р. о год. 6-тій вечером, в гали парковії при 29 с. Голстед вул. Буде справоздання сторого уряду за рік 1932, і буде вибір нового уряду на 1933 рік. — Іван Паславський, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ПРОТОКОЛ

з річних зборів Виконавчого Комітету „Обєднання Українських Організацій в Америці", які відбулися дня 26 жовтня 1932 р. в домі під ч. 83 Ґренд Ст., Джерзи Сіти, Н. Дж.

(3)

Звіт контрольної комісії: Д-р А. Борак стверджує, що після докладної контролі в книговодстві „Обєднання" не знайдено найменшої похибки. Дає признання Управі. До його гадки прилучуються також інші члени контролі, п. Грицай і Дармограй.

Потім **А. Борак** запитує: Як стоять рахунки з видання „Поліш Етроситіс ін Юкрайн"?

Кедровський: 360 дол. лишилося з фондів. Ми винні 600 дол. Лишилося також 800 примірників.

Борак: Ціна за книжки нині зависока. Радить її обнизити.

Кедровський: Центральні комітети обовязалися ці книжки збувати.

о. Гундяк радить звернутися з відповідним письмом до комітетів і прохати їх, аби за всяку ціну звернули гроші за видання книжки.

Борак: Часи дуже важкі і ці гроші буде дуже важко зібрати. Це відпихає людей від організацій.

Дармограй радить звернутися до комітетів і зажадати від них звороту книжок, або грошей і на цім покінчити цю справу.

Борак ставить внесок, аби „Обєднання" видало в цій справі від себе поклик. Внесок принято.

о. Гундяк ставить внесення, щоби уділити Видiлови абсолюторію. Внесок підпер Дармограй і Борак і він перейшов одноголосно.

Р. Придаткевич зложив звіт **з конкурсу на музичні твори:**

„Ми є свідками, скільки замішання у нас на еміграції викликують ріжні „діячі", комерсанти українським псевдо-мистецтвом. Широку публику, яка часто не поінформована про музичні вимоги культурного світа — заставляється часто піддержувати всякі видовиша, які дуже часто замісць слави приносять встид українському імени.

„Ми гордимося народньою піснею, бо вона багата й оригінальна. Але в більшости вона не записана. Знову те, що записане, було би смішним називати нашим музичним мистецтвом. Народня пісня, як така, це сирий матеріял, який стає лиш тоді твором мистецтва, коли перейде через руки артиста-композитора, для якого вона є підставою у творенню його українського музичного стилю.

„Дещо з цього пісенного матеріялу, який задемонстрував цивілізованому світови проф. Кошиць — опрацьовано з уцілим хистом. Маємо ще деякі оригінальні твори вокальної музики. Однак інструментальна, як: твори для фортепяна, скрипки, тріо, квартету, камеральної і симфонічної орхестри, а також опери — лише в стадії народження.

„Наші композитори жиють в тяжких матеріяльних відносинах. Наші краєві видавництва не мають змоги боронити авторських прав і ми бачимо в Америці передруки композицій без подавання навіть імен композиторів. Це є причиною, що наш беззахисний композитор боїться випустити манускрипт зі своїх рук і робить це хіба аж по смерти, коли техніка твору вже перестаріла.

„Щоби цьому лиху хоч в части зарадити, музична секція при „Обєднанню" розписала конкурс на музичні твори з такими нагородами:

„За сонату для скрипки і фортепяна — 35 дол. За довгий твір для скрипки, сопрана і фортепяна — 25 дол. За короткий гумористичний твір на такий самий склад — 20 дол. За два твори, основані на народній пісні, або мистецькі аранжування укр. народних пісень — по 15 дол. Разом нагород на 110 долярів.

„На жаль, цей конкурс не викликав живого заінтересування у наших композиторів у старім краю. Прислано чотири твори, з яких три заслугують по одній з нагород. Ці твори остались без конкуренції, бо більше не надіслав ніхто. Дві нагороди остаються ще свобідні. Признано такі нагороди: „35 дол. за скрипкову сонату — Борисови Кудрикови, Львів. „30 дол. за дві аранжування на скрипку, сопран і фортепян — Василеви Барвінському, Львів.

„Четвертий твір здержано від дальшого перегляду конкурсової комісії. Комісія складалася (по азбуці) з таких музиків: п. **Теофіль Вендт**, британський композитор, диригент нюйорської міської симфонічної орхестри і симфонічної орхестри при касині в Ню Порт, також професор університетів в Йоганнисбурґ і Лонґ Айленд. Крім нього до комісії входили: **Михайло Гайворонський, Роман Придаткевич** і **О. Стеткевич.**

„Передаю оцінку п. Вендта про вартість нагороджених творів і заразом з приємністю зазначую, що ми не маємо багато творів, які заслужили би від чужинця на таке признання. Ми можемо радіти, що контест „Обєднання" був заохотою до таких музичних творів. Висказані недостатки не обнижують вартости творів, тому, що фахова критика мусить виказати також і слабші сторони. Опінія п. Вендта є така:

„United Ukrainian Organizations of the United States.

„Gentelmen,

„At your request I have inspected 2 M. S. S. by Ukrainian composers:—

1) Sonata in A minor „Baturyn"

2) Arrangements of Folk Songs „Anonymous" 1) G min. 2) A minor.

„The Sonata appears to have been written by a seriously minded musician. A work grounded in the classics. The themes show muzical feeling and taste, without displaying great originality. It is the work of a young musician who has borrowed much from the old masters, but who has yet to develop and speak the language of his time. When this development will have taken place, one can expect valuable contributions from the composer's pen. In my opinion, the Finale is the best and most effective movement. It would gain by curtailment and also by avoidance of so many full closes, which interrupt the flow of the movement. The Folksong arrangements (for voice, violin and piano) have been made by an experienced and talented musician, who has in a tasteful way provided interesting settings to the Ukrainian tunes. At times the piano accompaniments are too thick and tend to obscure the voices part. Apart from this and an occasional tendency to overelaborate they are most interesting contributions to the literature of folksong arrangements and if printed should form a velcome addition to the repertoire of singers.

„Yours truly

Theo. Wendt."

„Я хочу цею дорогою подякувати „Обєднанню" за зрозуміння такого доброго діла, як конкурси на музичні твори. Прошу дуже при помочі преси познакомлювати суспільність з правдивим станом нашої музики і піддержувати піонірську працю не тільки композиторів, але й виконавців.

„На наступний рік, я піддав би гадку, щоби крім невикористаних двох нагород, назначити ще дві нагороди на більший твір для камеральної музики, як скрипкова соната, фортепянове тріо і струнний квартет. Перша нагорода 50 дол., а друга 35 дол. Для цеї цілі „Обєднання" повинно призбирати фонди. Я зі своєї сторони, на скільки моїх сил, радо в цім напрямі поможу".

Д-р Мишуга пропонує збільшити вже признані нагороди з 35 на 50, а з 15 на 25 дол. — Внесення принято.

о. Клодницький висказує думку, що причиною такої малої участи композиторів у цьому контесті були мабуть малі премії. Тому на будуче радить ставити поважніші нагороди, але під тою умовою, що коли не появиться ні один твір, вартий цеї нагороди — її зовсім не уділятися.

Придаткевич твердить, що ціни вистарчаючі. Завеликі ціни моглиб внести деморалізацію.

Борак одобрює вповні крок „Обєднання" й апелює до Виділу, щоби він працював у тім напрямі дальше.

Уділено голосу **Е. Ляховичеви**, який виголосив **реферат** під наголовком **„Чим жие Рідний Край?"** (гляди: „Свобода" ч. 257, 258, 259, 260, 261 і 262 з 1932 року).

Мишуга пояснює, чому Виділ „Обєднання" допустив до такого реферату. Він хотів почути опінію про старокраєві справи від безсторонного чоловіка, який поїхав до старого краю як гість і особисто не є заінтересований у ніякій політичній партії, а який відомий в Америці з широї визначної і безкорисної громадянської праці.

(Далі буде).

...ковий наступ на його бриґаду і він негайно відіхав.

Тепер цей плян був можливий до переведення, навіть без революційного виступу.

Мене прохали остатися в корпусі на обід, та, знаючи, що мене ждуть у полку, я рушив негайно з поворотом.

І ми не помилилися. Старшини і гармаші ждали на новости з корпуса, бо в тодішних часах це було одиноке жерело всяких відомостей. Ніяких інших часописів чи злуки зі світом ми не мали.

От. Карась лежав уже в ліжку в страшній горячці і балакати з ним було неможливо. Пояснивши наше положення, я дав негайно приказ до відходу полку в Чечельник, а на надходячу ніч опорожнити половину села для надходячої Пятої Бриґади піхоти під командою сот. Косара.

Тому, що команда корпуса мала остатися кілька днів у Тульчині, ми рішили оставити от. Карася в Войтківцях у священика, бо везти його в часі тифової кризи це очевидна смерть. З ним ми оставили дві підводи і кількох гармашів, з наказом негайно після кризи відіхати за полком у Чечельник. Інших хорих ми брали з собою.

Мимо Свят Різдва батерійні ковалі, стрільці та римарі взялися до куття коней, направи возів та упряжи. Всі ми вірили в кращу долю та весело брались до тяжкої праці.

Дня 26. грудня ст. ст. 1919 р. рушив Х. гарматний полк у дорогу на Чечельник. З огляду на тодішні обставини, ми йшли боєвим порядком. Впереді йшла сильна кінна старшинська стежа. Чоло походної кольони творила одна чета (дві гармати) походної батерії з машиновим крісом, відтак друга чета походної батерії, друга батерія, полкові і батерійні обози, хорі, третя і четверта батерія. Замикала кольону сильна кінна старшинська стежа, теж з машиновим крісом.

При такій боєвій силі наш похід проходив спокійно з села до села з такими пригодами: в одному селі (не памятаю назви) в ночі вивів хтось гарматні коні в ліс, в другому селі якийсь бандит застрілив гармаша другої батерії. Бандита зловили і розстріляли перед відходом полку.

В навечеря Нового Року ми прибули до м. Ободівки, а на самий Новий Рік рушили дальше в похід, хоч гармаші вважали це злим знаком для полку (сім літ скитання).

В Чечельнику полк мав залишитися надовше, хоч не було це дуже невигідно. Місто для гармаша, це найгірше місце постою, бо нема де примістити коней. А Чечельник це властиво ні містечко ні село. Містечко хіба тому, бо мало чи не пять горівчаних заводів, великий двір та якусь фабрику цегли чи дахівки. Все це було розгромлене, а зокрема горівчані заводи. Натомісць по домах (і в мого господаря) були цілі бочки горівки, правдивої николаївки. Команда Корпуса примістилася в фабриці і там построено шпиталь.

Населення було до нас прихильне, однак ходили відомости, що на передмісцях за річкою Савранкою (доплив Боґа) вештаються якісь люди та намовляють до повстання проти Галичан.

Для зближення населення і війська команда корпуса заряділа участь в священню води (на річці) а як військову одиницю, — з браку піхоти, призначено другу батерію Х. гарматного полку. Після програми мала відбутися полева Служба Божа на подвірю в дворі, а відтак похід на ріку і сальва батерії.

На Йордан в год. 10 рано друга батерія в повному узброенню уставилася на подвірю двірської палати, яка стоїть зараз над ставом, і так заслонювала батерію від холодного вітру.

Ненадійно з села понеслася страшна крісова пальба і понад наші голови зачали дзвеніти крісові кулі, наче пчоли, вилетівши з улия.

Пальба прибирала чимраз більші розміри, наче наближалася до нас. Гармаші кинулись до крісів, обсадили вікна, наставили машиновий кріс до стрілу, а гармаші при гарматах спокійно відпинали гармати з ляфет та закочували їх на позицію. Коні, наче стривожені, запихали голови під рамена іздових та інстинктовно шукали захисту під муром. Для них це була стара історія.

Я видав наказ заалярмувати інші батерії та, наскільки це мав би бути якийсь повстанчий наступ, вихати за місто на призначені позиції...

В тій однак хвилині прибіг гармаш з донесенням, що це так святять воду в Чечельнику і на знак признаня до Галицького війська витають нас по військовому... І дійсно через хвилину пальба втихла і стояли, ми вислухали богослуження. Відтак команда корпуса, а за нею друга батерія рушила походом на ріку, де вже зібралось багато місцевого населення.

Батерія уставилася над самою річкою і на знак сурмача віддала сальву, від якої затряслотів лід і задзвеніли шиби в чечельницьких хатах.

Своїм голосним військовим привітом мешканці Чечельнику дали нам тідчути і свою силу. Коли однак почули наш привіт, ще сильніший і голосніший, вони набрали до нас і поваги.

Так святили воду в Чечельнику Галичани Х. Гарматнього Полку У. Г. А. року 1920.

Д-р Володимир Ґалан.

Командант батерії 2/Х У. Г. А.

[МІТ]ІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШІКАГО, ІЛЛ. Тов. Тараса Шевченка, від. 252, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, дня 22-го січня 1933 р., о год. 12.30 пополудни при церковній гали 1944 Вест Іріі вул. Проситься всіх членів явитися на мітінг, бо суть важні справи, справа прапори і справа бальова. Контрольна комісія здасть своє піврічне справоздання. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки. — І Магас, предс., Н. Читвінський, секр.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

Іде зима, холодом віє,
Бурливі хмари небо криють,
Куди поглянь, лиш сніг біліє,
Вовки голодні в лісах виють.

Хату замело геть доокола
Холодним снігом на три сяги,
Тріщить порожня стодола,
Реве худібка з голоду й спраги.

Іде зима, снігами віє
І голод в хату зазирає,
Москва байки по світі сіє,
Про „рай в комуні" блоф пускає.

І ви, хвальки, в „Щоденні Вісти"
Вливаете брехні що днини,
Та світ не спить і знає все
Про вартість комунської родини.

Д. Дуб.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НАГЛИЙ СУД.

(7)

Д-р Ганкевич: А чи не знаєте, де впав наслідний стріл?

Свідок: Ні.

Д-р Ганкевич: А чи по свисті впав ще стріл?

Свідок: Не знаю.

Д-р Ганкевич: А чи назовні падали стріли?

Свідок: Ні.

Д-р Шухевич: Чи напасники були в масках?

Свідок: Ні.

Д-р Шухевич: Чи не могли б ви їх описати?

Свідок: Середнього росту, один був в шапці, другий в кашкеті. Той, що був у кашкеті, мав пумпи.

Д-р Марітчак: А що сталося з тим револьвером, що ви мали?

Свідок: Я його не вживав.

Одинока жінка з почти.

Свідок: **Марія Фогельгезанг**, літ 30; почтова асистентка рим.-кат., заприсяжена зізнає, що критичного дня сиділа в одній кімнаті з касієром Стеблецьким. Сиділа коло віконця, напроти Стеблецького. Нагло почула шум коло дверей і стріли в сторону віконця Стеблецького. Стеблецький зірвався, а свідок зі страху впав. Почула стріл до її віконця. Встала. Побачила, що хтось лізе крізь віконце. Влізши до нутра, відчинив двері до каси, якими ввійшов другий напасник; один з них зажадав грошей. Свідок показав, де гроші. Один напасник згортав їх до наплечника, а другий обшукував бюрко. По хвилині вернувся один з них і сказав: „де течка, течка", Свідок дав течку напасникови і ліхтарку.

Свідок не пізнає нікого з підсудних.

Прокур.: В якій мові говорили напасники до вас?

Свідок: По польськи.

Прокур.: Ви казали, що боялися тоді. Чи тепер боїтеся теж?

Свідок: І тепер боюся.

Прокур.: Виж дали їм течку й ліхтарку, а їх лиць не пригадуєте собі?

Свідок: Ні. Я боялася і тому не затямила їх облича.

Прокур.: Постійно лякалися?

(На салі сміх. Предсідник: „справа надто поважна, щоби сміятися").

Д-р Глушкевич: Лякаєтесь за свою особу, чи рисів лиця ви не затямили собі?

Д-р Шухевич: Чи той, що брав більон, був тим, що вертався по течку?

Свідок: Ні, це був інший.

Д-р Старосольський: Чи з тих двох, що були, бачили ви виразно першого, чи другого?

Свідок: Того першого; той другий був вищий.

„Не рухайтеся"...

Свідок **Хая Цотенбер**, дружина купця, Жидівка, зізнає, що критичного дня була на почті, де надавала лист. Були при віконці, де сидить Томків Тома. Коло неї був Ізаак Вінтер. Надала лист і верталась. Як сходила сходами з почти, впали до почти 7—8 чоловіків і задержали її. Нічого не сказали їй. Минули її й пішли на почту. І почалася стрілянина на коридорі почти. Свідок стояв біля стіни, скулився й зі страху не міг вийти. Нагло впав стріл і ранив свідка ззаду. Хтось свідкови сказав: „не рухайтеся, буде ліпше". На коридорі бачила скуленого Клімчака, оберненого лицем до неї. Свідок був звернений лицем до почти. Опісля на коридорі хтось засвистав і якісь три чоловіки вибігли. Свідок чув бренькіт грошей, але наплечників не бачив.

Напасників втікало 4—5. Свідок ще хвилю залишився. Клімчак відізвався до свідка, щоби когонебудь закликала. Опісля свідок пішов нагору й побачив одного з напасників убитого. Дальше свідок вернувся на почту, де лікар оглянув рану, а опісля свідка переслухано.

Коло Томкова свідок не завважив зброї.

На запит предсідника, чи свідок міг би пізнати напасників серед підсудних, свідок, не дивлячися на підсудних, перечить тому.

Д-р Ганкевич: Ви зізнали, що напасників ввійшло 9—10, а вийшло 4—5. Чи є ще якийсь вихід на почті?

Свідок не знає.

Д-р Старосольський: Чи напасники йшли одною групою, чи двома?

Свідок: Одною.

Д-р Ганкевич: А ще відносно того голосу: чи то був голос мужеський чи жіночий?

Свідок: Мужеський.

Д-р Ганкевич: Здалека, чи зблизька?

Свідок: Зблизька.

Свідок Ізак Вінтер, 27 літ, Жид, заприсяжений зізнає, що 30. листопада був в год. 16.30 на почті, де надавав поручений лист у віконці, де урядував Томків. Ще не одержав посвідки (рецепісу), як почув стріл від сторони скарбового уряду. Побачив двох мущин, що добувалися до віконця. Свідок хотів утікати, але за ним почали стріляти й ранили його в руку. Утікав в напрямі виходу. Почув голос згори: „стій", але свідок з криком „гевалт" далі втікав. На його крик на сходах явилися Грабінський і ще. хтось. Напасники звернулися до них, з чого скористав свідок і утік до цукорні.

З підсудних не може розпізнати нікого. Напасники були убрані в куртках і кашкетах, а навіть в академічних шапках.

Свідок Берль Штернберг, літ 26, Жид, купець зізнає, що день перед нападом був на почті і побачив, що якийсь чоловік питав почтового функціонаря, де є каса. Чоловік цей був убраний в маринарку і футрі. Свідок мав враження, що цей чоловік має щось до полагодження в касі.

Дня 30. листопада свідок був на почті перед полуднем і бачив, як якийсь незнаний чоловік крутився по коридорі, врешті приступив до віконця Томкова і купив почтівку.

Свідок його перелякався, бо чоловік був в академічній шапці і міг його, як Жида, побити.

Свідок Фердинанд Коллєр, 45 літ, Поляк, урядник залізничий на стації Глинна Наварія, заприсяжений, зізнає, що 30. листопада мав службу аж до 1. грудня. Старший постерунковий Котарський упередив його, що був напад на почту в Городку.

Свідок робив дальше рахунки. В певнім моменті почув три револьверові і два крісові стріли. Свідок замкнув тоді двері. По хвилі хтось упав перед порогом і стогнав. Свідок крикнув: „хто там, бо стріляю". На це почув: „отвуж пан, пане Коллєр".

Свідок відчинив і побачив постерункового Слугоцького. Він сказав, що є ранений і просить оглянути його. Слугоцький сказав, що Коят вже не живе.

Дальше Слугоцький сказав, що бачив двох напасників, з котрих один був нижчий, а другий вищий і побігли в напрямі Глинної Наварії.

Свідок повідомив про випадок поліцію на цілім просторі аж до Щирця. По двох годинах одержав відомість, що в Пустомитах бачили двох чоловіків. (10 мінут перерви).

Прокуратор резигнує з 19 свідків.

Після перерви предсідник відчитує лікарське свідоцтво, яке стверджує, що свідок Стеблецький не може явитися особисто на розправі.

Д-р Глушкевич: З огляду на те, що зізнання цього свідка є дуже важні, прошу, щоби суд переслухав його особисто.

Предсідник по нараді з вотантами на місці рішає відчитати зізнання Стеблецького в його хаті дня 1. грудня м. р.

Після відчитань зізнань свідка Стеблецького прокуратор заявив, що він відкликає доказ з 19 свідків, покликаних до розправи.

Д-р Шухевич: Прошу о 10-мінутову перерву, щоби ми могли застановитися над внеском прокуратора.

Прокур.: Тут застанова є злишна, бо це поступовання є доказове й я рішаю про те, які свідки є потрібні, а які ні.

Д-р Старосольський питає прокуратора, на основі якого закону говорить про те, а опісля просить предсідника, щоби обороні дав змогу використати те, на що дозволяє обороні закон.

Предсідник заряджує 5-мінутову перерву.

Після довшої ніж 10-мінутової перерви оборонець д-р Шухевич в імени оборони годиться на те, щоби деяких відкликаних прокуратором свідків не допитувати, але інших, яких оборонець вичисляє, просить він, щоби їх таки переслухати, бо їхні зізнання, як каже оборонець, виважать кілька цеголок з зізнань підсудного Біласа, якими він обтяжує Данилишина, а також устійнять деякі обставини, дуже важні у цьому процесі.

Прокуратор противиться внескови оборонця.

Предсідник заявляє, що внески обох сторін полагодить пізніше, а тепер приступає до допитування чергового свідка.

Свідок Станислав Пестрак, залізничий урядник у Глинній Наварії. В критичнім моменті спав. Коллєр збудив його і оповів йому про випадок на стації в Глинній Наварії. Тоді свідок пішов до бюра, де побачив Слугоцького, який просив його, щоб йому завязав рану.

Опісля свідок пішов на місце, де лежав Коят між першим і третім тором. Світилася ліхтарня, але слабо. Вернувся до Слугоцького, який оповів йому про випадок. „До мне стшеліли висши" — сказав Слугоцький. Опісля питав свідка, чи знає Куспіся. Свідок його знає, бо часто Куспісь купував білет.

Д-р Шухевич: Небіщик лежав між першим і третім тором. Чи вагони були в лінії світла? Яка віддаль була?

Свідок: Яких 15 метрів.

Д-р Шухевич: Чи на дворі було темно?

Свідок: Дуже темно.

Д-р Шухевич: Якими словами відізвався Слугоцький про Куспіся?

Свідок: Слугоцький питався, як був убраний, і я сказав, що в куртці і в береті.

Д-р Шухевич: Чи Куспісь часто пересідає в Глинній Наварії?

Свідок: Часто.

Прокураторови спішно...

(Дальше буде)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ТРОЙ, Н. Й.

Листопадове Свято.

Старанням місцевого відділу ОДВУ ч. 15 спільно з Українською Православною Громадою всіми Товариствами і Клюбами відсвятковано 14-ту річницю 1-го Листопада.

У неділю, 24 листопада була уряджена посередині церкви стрілецька могила з березовим хрестом, прикрашена блакитно-золотим прапором, а на могилі був зложений вінець з дубового листя й стрілецька зброя. Підчас богослуження — довкола могили стояли члени братства. св. о. Миколая, від. 191 У. Н. Союза. По богослуженню місцевий парох, о. Качор, відправив панахиду по поляглих героях і виголосив відповідну проповідь. Підчас панахиди о. Качор перевів збірку.

Тогож дня в год.3 пополудні відбувся святочний концерт при участи членів Укр. Горожанського Клюбу з Вотервліт, гостей з Когус й Олбані. Саля була виповнена по береги. Сцена була удекорована українськими килимами й вишивками, а також українськими й американськими прапорами.

Голова ОДВУ, гр. Олекса Заяць виголосив вступне слово. В своїй промові він змалював присутним той великий день, коли була проголошена Воля України. Свято. почалося американським гимном й співом „Боже Великий". Марія Груно деклямувала: „Самостійна Україна". Хор Союза Українок від. 33, відспівав „Сміло брати" й „Ви жертвою впали". Далі Ева Губицька деклямувала: „Незнана могила". Мішаний хор проспівав „За „Тебе, Україно". Святочну промову виголосив місцевий парох, о. Качор, який у своїй промові згадав про всі ті тортури і звірства, які наш нарід терпить від окупантів наших від 1918 року аж по нинішні часи. Бесідник взивав всіх до єдности, щоби повести один фронт проти наших ворогів, бо лише спільними силами зможемо вибороти волю українському народови. Марія Пендер деклямувала: „Зпід Києва"; Мішаний хор співав: „Ой видно село", Емілія Мащак деклямувала „Не плуг". Шкільний хор проспівав: „Чом, чом, земле моя", „Ой у лузі червона калина" й „О, Україно", а Катерина Риганич деклямувала: „Напис на стрілецьких гробах".

Гром. Олекса Заяць в своїй промові пригадав день 1 листопада 1918 р., коли українська армія перебирала владу в свої руки, коли вперше по 500 роках замаяв синьо-жовтий прапор по всіх державних установах Західної України. Далі він коротко переповів про геройські змагання Українських Січових Стрільців, про перехід Української Армії за річку Збруч та про тих, котрі тепер коротають свої дні на вигнанню, або по тюрмах. А многі лягли завчасно в могилу замучені. Згадавши про наших героїв, як Головінського, Бесарабову, Пісецького та інших, промовець закликав присутних віддати пошану нашим поляглим героям через повстання з місць.

Опісля хор Союза Українок відспівав „Ой Дніпре мій, Дніпре", а мішаний хор відспівав „Видиш, брате мій". Після того о. Качор закликав до збірки.

Збирали від Союза Українок пані Анна Юзенькова, і Ксеня Мельникова; від О. Д. В. У. Микола Ониськів і Петро Пняга. По переведенню збірки мішаний хор відспівав український гимн „Ще не вмерла Україна" й „Не пора". Хор церковний. Союза Українок й діточий, співали під проводом дяковчителя Ю. Березинського.

Жертви зложили: Укр. Горожанський Клюб $25, збірка в церкві з панахиди $20.80, Бр. св. о. Миколая, від. 191 У. Н. Союза, $10, Сестрицтво св. Ольги $5, Союз Українок від. 33 $5, Молодечий Клюб при церкві св. о. Миколая $5, Ю. Березинський $2.; по $1. зложили: І. Данила, П. Орецький, К. Орецька, І. Янчак, О. Било, о. Л. Качор, О. Бомба, М. Тихоня, С. Левкович, П. Демчишин, С. Михасів, І Дмитерко, І. Базар, І. Назаревич, С. Чайківський, П. Пняга, М. Ониськів, П. Бойко, О. Заяць. Разом $19. Збірка на галі дрібними жертвами $24.20. Загальна збірка $116.00. Загальний розхід $5. Зістає до пересилки на Рідний Край $111. Призначено для Укр. Військової Організації $61, для укр. інвалідів у Львові $50.

Гроші вислано до рідного краю через Обєднання.

П. Бойко, секр.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 22 січня, в Гор. Клюбі, 613 Лакавана Еве. Проситься всіх членів прийти хоч раз на рік на мітінг і вирівнати свої залеглости, бо хто не прийде на цей мітінг буде суспендований. Буде справоздання уряду і вибір уряду на 1933 рік. — Н. Масляк, предс.; С. Петрівський, кас.; М. Камінський, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що на річних зборах вибрано слідуючий уряд на 1933 рік. А. Скоципець, пр.; М. Мачишин, заст.; Й. Клебан, кас.; Н. Кіра, заст.; І. Маркович, секр.; Гр. Волянський, заст.; Яким Бартко, кошовий; В. Гадиняк, хорунжий; Т. Космовський, П. Вуй і І. Савчак, дозорці хорих; І. Гінда, П. Кавенський і І. Гураль, контрольори. Василь Бобенчик, госп. галі. Мітінги мають відбуватися в трету неділю по першім в гали церковній. Слідуючий мітінг відбудеться 22 січня, в годині 2.30 пополудни. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої довги, бо на річнім мітінгу зайшла ухвала, щоби довгуючих членів суспендувати. — А. Скоципець, пр.; Й. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 22 січня, в годині 2-ій пополудни точно, в гали де звичайно. Проситься всіх членів явитись на мітінг, бо є багато важних справ до полагодження. Уряд і контр. комісія здадуть звіт фінансовий за минувший рік. На тім мітінгу буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союза. Уряд на 1933 рік зістав вибраний слідуючий: Михайло Бінашевський, предс.; Мих. Рудий, заст.; А. Іванів, секр.; Ів. Дорофей, заст.; Яким Дмитрів кас.; Конст. Шевчук, заст.; Роман Шевчук, Василь Луцишин і Кузьма Гупка, контр. комісія; Мик. Буцовський, Матвій Хмеляк, Микола Луцишин, Василь Пастернак і Гнат Буяновський, надзирателі хорих; Михайло Попович, надконтроля хорих; Микола Савульський і Ст. Носик, господарі галі; Михайло Юган і Дмитро Дачів, прапорчики; Мих. Захарко і Волод. Чезецький, старші браття. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся на мітінг член заплатить кару 2 дол., а урядник 3 дол. — Мих. Бінашевський, предс.; Андрій Іванів, секретар.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Братство св. Михаїла від. 209. Повідомляє, що на річнім мітингу 31-го грудня 1932 р. зістав вибраний уряд на рік 1933-тий як слідує: п. Й. Генда, предс., п. С. Цар заст.; п. І. Лукашевич, серк., п. С. Ярощак, заст.; п. М. Вадяк, кас., п. Т. Дацко, заст; п. Ю. Войнаровський і п. М. Мурдза, контрольори.; п. П. Голуб і п. Й. Бобенчак, дозирателі хорих.; п. М. Черепаняк, хорунжий.; п. С. Скочинець, дверник.; Також повідомляється, що слідуючий мітінг відбудеться в суботу 21-го січня в год. 7-мій вечером в гали Церковній. Проситься членів і членкинь прибути на означений час. Також повідомляється довгуючих членів й членкинь, щоби прийшли і старалися вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані, щоби потому не нарікали на уряд, бо уряд за це не буде відповідати. — Й. Генда, предс.; М. Вадяк, кас.; І. Лукасевич, серк.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Уряд від. 177. У. Н. Союза повідомляє своїх членів, як місцевих так і позамісцевих, що перші річні збори, 1933 р. відбудуться дня 22. січня точно о год. 2-гій пополудни, в Укр. Церковній Галі під ч. 45 Пілгрім вул., обовязком є всіх членів прибути. Подається до відома, що уряд від. 177 на 1933 р. є як слідує: Франко Лучка, предс.; Текля Ониськo, кас.; Стефан Рекрут, писар.; Василь Ониськo, Олена Ониськo, Володимир Рекрут, контрольори.; Стефан Саска і Марія Кендебалюк, надзирателі хорих., Мітінги Союзові будуть відбуватися кождого місяця що перша неділя по першім, точно о год. 2-гій позамісцевих членів повідомляється щоби свій розмет до У. Н. Союза присилали перед 20-тим на адресу: Stephen E. Rekrut, Secretary. 45 Bogman Street, Providence, R. I.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорозька Січ від. 206, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю дня 22. січня о год. 1.30 пополудні в парохіяльній гали на Блекстоне вулиці, на сім мітінгу буде справоздання цiло річне урядників і контрольорів, проситься всіх членів прибути на час, бо ще будуть инші справи до вирішення. Новий уряд на 1933 рік зістав вибраний як слідує: Михайло Бардачевський, предс., Дмитро Лукиник заст.; Михайло Яцишин, секр. фін., Петро Гук заст.; Ілія Околіта, кас., Микола Вецал, заст.; Петро Сталецький, рек. секр., Кость Корніцкий, заст.; Михайло Чаларин, Яким Шаравара, Дмитро Бойко, контрольори.; Михайло Фірман, Кость Куриіцкий, Михайло Кузів, Іван Коцюба, надзирателі хорих.; Йосиф Кава, четар.; Михайло Карась, Андрей Сирота, прапорчики.; Олекса Косюк, бібліотекар.; Йосиф Висвянський і Теодор Кошуба, дверники. — Михайло Яцишин, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ., Від. 97. Тов. Івана Франка, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю дня 22. січня о год. 1.30 пополудні в гали церковній під ч. 47 Гоп евні, довгуючі члени мають прийти і вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані, також члени котрі будуть міняти свої грамоти зі старого роду на новий рід, то прошу принести свої старі грамоти зі собою на збори, отож конечність кождого члена прийти на означений час. — М. Табачук, секр.

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНГЛІВ.

(49)

Лишившися сам-на-сам з Блейком, Ґвінальда звернулася до нього зі словами: „Ти справді вмієш добре володіти зброєю й у тебе є багато лицарських, але ти не знаєш сера Малюда. Ти не знаєш, як він вміє володіти мечем. Подібного йому нема в Німрі. Тому, що я думаю, що ти йдеш на певну смерть, я хотіла з тобою поговорити. Я тебе попереджаю, щоб ти знав, як небезпечно битися з Малюдом". Блейк приглядався їй, трохи здивований.

„Щож я, на вашу думку, повинен зробити, княжно?" — запитався Блейк. „Я бачила, що ти володієш списою незвичайно добре. Отже тепер ще не є запізно вибрати тобі зброю, яку схочеш. Вибери спису", закінчила Ґвінальда. „Ти, княжно, турбуєшся, чим мені битися з Малюдом?" — запитався з задоволенням Блейк. Ґвінальда почервоніла й спустила зір униз. Потім, трохи запанувавши над собою, з усмішкою сказала: „Я донька князя й володаря Німру, а тому мушу турбуватися про його підданих.

„Я думаю, що мої слова стримають тебе й ті не відкинеш моєї поради. „Блейк дивився на неї з усм кою й нічого не відповідав. Нарешті вона легко наступила йому на ногу зі словами: „Твоя усмішка мене иритує, сер Джеймс. Я цього не люблю. Ти зайшов надто далеко зайшов з донькою князя й почав зневажати її". Блейк відповів з тієюж усмішкою: „Хібаж в тім є що злого, що я питався, чи ви турбуєтеся моєю смертю?" „Я на це відповіла!" — сказала Ґвінальда.

Блейк далі загадково усміхався. „Ти що більше зі мною жартуєш, Я не хочу більше бачити твоєї усмішки!" — говорила далі обурено Ґвінальда. З тими словами вона повернулася і з погордою пішла геть. „Завтра — закричав їй у слід Блейк — я буду битися з Малюдом. На вдячність твого до мене прихильного відношення я завтра переможу найліпшого рубаку, якого має Німр!" Ґвінальда зробила вигляд, що не чула слів Блейка. Він лишився самий.